

BABYOR NI PI' PAUL NGE YAN NGAK E GIRDI' NU FILIPPI

Babyor ni pi' Paul nge yan ngak girdi'en e galesiya nu Filippi ni ir e bin som'on e galesiya ni sum u Europe u daken e maruwel rok Paul. Yu Filippi e bay u Macedonia, ni bangi nug nib milfan nga Roma. I yoloy Paul e re babyor ney ko ngiyal' ni bay u kalbus ma be magafan' ni bochan e be togoplukw boch e girdi' ngak, ni girdi' ni ku yad ma weliy e thin rok Got, ma bochan e be motoyil boch girdi'en e galesiya ko machib nde riyul'. Yugu aram rogon ma i par Paul nib felfelan' ni bochan e michan' nge pagan' rok ngak Kristus, ma ki pi' e athamgil nga laniyan' girdi'en Kristus ni fan e ngkur pired ni yad ba felfelan'.

I yol Paul ngak girdi'en e galesiya nu Filippi ni be pining e magaer ngorad ko fare tow'ath nra pi'ed ngak ni nge ayuweg ko gafgow rok. Ma ku be fonow nagrad ni ngar pired nike pagan'rad ni yugu aram rogon ni keb e gafgow ngak nge ngorad. Miki yog ngorad ni ngar pired nib sobut'an'rad ni bod Jesus, nge dabi gagiyeg nagrad e tolngan' nge ufanthin. Be puguran ngorad ni ta'ab girdi' ni kar ted Kristus e tow'ath rok Got ngorad ni bochan e be runguyrad, ni yag ngorad u daken e michan' rorad ngak Kristus, ma gathi bochan e kar folgad ko Motochiyel rok Moses. Ya felfelan' nge gapas e bay rok e pi'in kar ta'ab girdi'gad Kristus.

Ere pin'en ni ba ga' fan ko re babyor ney e murung'agen e felfelan' nge pagan' nge athamgil laniyan' rok girdi'en Kristus nge ta'ab girdi' ni yad be tay u daken e michan' rorad ngak, ma ku be dag e re babyor ney rogon nrrib t'uf girdi'en e galesiya nu Filippi rok Paul.

Tin ni bay riy

Tabolngin 1:1–11

Rogon Paul ni bay u kalbus 1:12–26

Pangiy ni bfel' u daken Kristus 1:27—2:18

N'en ni leamnag Paul ni nge rin' Timothy nge Epafroditus 2:19–30

Fonow ni nga ni ayuw ko pi to'ogor nge sikeng ni yib rok mo'onyan' 3:1—4:9

Paul nge pi tafager rok ni girdi' nu Filippi 4:10–20

Tin tomur e thin 4:21–23

¹ Re babyor ney e yib rok Paul nge Timothy, ni yow e tapigpig rok Kristus Jesus —

Ngak urngin e girdi' rok Got ni yad be par u Filippi, nike mich Kristus Jesus u wun'rad, nge pi'in yad be tay murung'agen girdi'en e galesiya nge pi'in yad be ayuweg girdi'en e galesiya.

² I Got ni Chitamangidad nge Somol Jesus Kristus e ngu'ur ayuwegew gimed ma yow be pi' e gapas nga lanin'med.

Meybil ni tay Paul ni fan ngak e pi'in ngar poyed e gi babyor rok ney

³ Gubin yay ni gimed ra yib ngan'ug ma gu ma pining e magaer ngak e Got rog ni bochmed ni gimed urngin; ⁴ ma urngin yay ni gu ma pi' e

meybil romed ngak Got ma gu ma yibil u fithik' e felfelan', ⁵ ni bochan e kam ayuweged gag kam uned ngog i wereg rok e girdi' i yan fare Thin Ni Bfel' ko chirofen ni som'on ni mu rung'aged riy ke mada' ko chiney. ⁶ Ere bmuduwigil u wun'ug ni Got ni ir e tabab i ngongliy e re maruwel ney ni bfel' u fithik' i lanin'med e bayi muruwliy i yan nge yan i mada' ko Rofen ni nge mus riy, ni aram e Rofen ni nge sul Jesus riy. ⁷ Gubin ngiyal' ni gimed be par u lanin'ug! Aram fan nib mat'aw ni ngu'ug leam nagmed ni aray rogon. Ya gimed gubin ni kam uned ngog nga mat'wug nike pi' Got ngog, ni chiney ni gu bay u kalbus nge fa ngiyal'nem ndawor non'eg nga kalbus ni ug ayuweg fare Thin Ni Bfel' ma gu be micheg nga laniyan' e girdi'. ⁸ I Got e manang ni gu be yog e tin riyul' ni fa'anra lungug e ri gimed urngin ni gimed ba t'uf rog ni ta'reb rogon ngarogon ni gimed ba t'uf rok Kristus.

⁹ Ere ba'aray e meybil rog ngak Got ni fan ngomed: gu be yibil ngak Got ni ngi i gel feni t'uf Got nge girdi' romed i yan, mi gimed nang e bin riyul' i fan e thin rok Got nge yag ni ngam nanged e tin nib mat'aw ko tin nde mat'aw, ¹⁰ nge yag ni ngam mel'eged e tin ni ir e ba th'abi fel'. Me yag ni um pired ni kam gilafgad nga orel ko urngin mit e kireb nge n'en ni yira yog e tagan riy ngomed ko Chirofen nra sul Kristus riy. ¹¹ Me par pangimed nriyul' ni bfel', ni kemus ni go' Jesus Kristus e rayag ni nge muruwliy u fithik' i lanin'med me yagnag ngomed, ni fan e nge gilnag buguwan Got me yin' e sorok ngak Got.

Yira fol ku Kristus ma aram e yafos

¹² Pi walageg, gub adag ni ngam nanged ni pin'en ni kug mada'nag e kari ayuweg i wereg fare Thin Ni Bfel'. ¹³ Me ere chiney e urngin e matanag u tafen e en ni pilung nge urngin e girdi' ni yad bay u roy ni kar nanged ni kanon'eg nga kalbus ni bochan e gag reb e tapigpig rok Kristus. ¹⁴ Ma kalbus ni kug tay e ke gelnag e pagan' rok yo'oren pi walagdad ni girdi'en Kristus ngak Somol, ni gubin ngiyal' ma yad be machibnag fare thin* rok Got ngak e girdi' ndakurir tuntun gad ma dakurir tamdagad.

¹⁵ Ma bay boch i yad ni be machibnag murung'agen Kristus ngak e girdi' ya ke awan'rad ngog ma yad ba'adag ni ngar tugthingad ngak e pi'in ka'a gu machib nagraad, ma boch e girdi' e yad be machibnag murung'agen Kristus ni bochan e bm'agan'rad ngay ni ngar ayuweged e girdi'. ¹⁶ Pi cha'ney e yad be machib ni aram rogon ni bochan e gub t'uf rorad, ya yad manang nike pi' Got e maruwel ngog ni nggu micheg nib riyul' fare Thin Ni Bfel'. ¹⁷ Ma boch e girdi' e darir machib naged murung'agen Kristus ni bochan e rib m'agan'rad ngay, machane bochan e yad be finey ni manganog e sorok ngorad; ma yad be finey ni yad ra gelnag e kireban' ngog ko ngiyal' ni gu bay riy u kalbus.

¹⁸ Machane dariyfan! Ya gub felfelan' ngay — yugu bochan e nge yag nni weliy murung'agen Kristus u gubin kanawo'en nrayag, ndemturug ko yibe rin' u fithik' e leam nde mat'aw ara u fithik' e

---

* **1:14** fare thin; boch e babyor e bay riy ni thin rok Got.

leam nib mat'aw. Ma bay ug par ni gub felfelan',
¹⁹ ya gu manang ni bay ni pageg ni bochan e meybil romed nge ayuw ni be pi' e Kan Nthothup.
²⁰ Ya tin ni ku gum' ni bochan nge n'en ni be l'agan'ug ngay e thangri dab gu pag e maruwel rog nge kireb, machane gubin ngiyal' nri lan e re ngiyal' i n'ey e thangri athamgil lanin'ug, ya nge yag ntay fan Kristus minog e sorok ngak ni bochag, ndemturug ko gu ra fos fa gu ra yim'. ²¹ Ya mang e yafos? Rogon nike mich u wun'ug e ngan par rok Kristus! Ma yam' ni ngan tay e aram e win.
²² Machane fa'an rayag ni gu rin' bo'or e maruwel ni ba ga' fan ni fa'anra gu par ni gub fos, me ere da gu nang ko bin ngan e gub adag, ko nggum' fa nggu fos. ²³ Ya kug me'echthal u thilin, ya ri gub adag ni nggu chuw ko biney e tamilang nggu wan ngak Kristus, ni ir e ri kab gel e fel' riy; ²⁴ machane ri ka ba ga' fan ngomed nra gu par ni gub fos. ²⁵ Rib muduwgil u wun'ug ni aray rogon, ere gu manang ni bay gu par ndab gum'. Bay gu par romed ni gimed gubin nggu ayuwegmed ngam mon'oggad ma gimed be felfelan' u fithik' e michan' romed ngak Kristus. ²⁶ Ya nggu sul ngomed mi gimed felfelan' ngam pininged e magaer ngak Kristus ni bochag.

²⁷ Ere n'en nth'abi ga' fan ni ngam rin'ed e nge par pangimed ni bod rogon ni be yog e thin rok Kristus, ya demturug ko ke yag fa de yag ni gub gguymed, machane mu gu rung'ag ni kam pired ni gimed bmuduwgil nta'a ban'en e gimed be nameg, ma gimed be athamgiliy u ta'ab yang ni ta'a ban'en e gimed be athpeg ni aram e nge mich u wan' e

girdi' fare Thin Ni Bfel'. ²⁸ Ri dab mu rusgad ngak e pi to'ogor romed; ma nge athamgil lanin'med ni gubin ngiyal', ireray e ren'en nra micheg ngorad ni bay ra waergad, ma gimed e bay mu gelgad, ya Got e ir e bayi ayuwegmed ngam gelgad! ²⁹ Ya ke mel'egmed Got ni ngam pigpiggad ngak Kristus, ni gathi kemus ni ngam pired nib mich u wun'med, machane ngku um gafgowgad ni fan ngak. ³⁰ Ere chiney e rayag ni ngam uned ngog ngad athamgil-gad, ni ir e ren'en ni um guyed gag ko som'on ni gu be athamgiliy e re gafgow nem, me ir e ku gu be athamgiliy, ni bod rogon ni gimed be rung'ag.

2

Feni sobut'an' Kristus nge feni ga' fan

¹ Gur ke gelnagmed e ngongol romed u fithik' Kristus, ni aram e rogon ni gimed ba t'uf rok e ke fal'eg lanin'med? Gimed be par nib ta'reban'med ngak fare Kan Nthothup fa? Gimed be runguymed ma gimed be t'ufegmed fa? ² Ere ri gu be wenig ngomed ni nge ta'reb e leam romed, me bigimed mi i t'ufeg bigimed, ma ba ta'reban'med, ngam felfelan' nigned gag. ³ Dabi suk' ngan'med ni ngam muruwliyed ban'en ni gimed e ngam m'onod riy ni fan e nganogmed riy ni gimed e soromed, ara bochan e nge yib ufan ngomed; machane nge bigimed me sobut'nag ir, ma dabi finey bigimed ni ir e ba sorok ngak e tin ni kabay e girdi'. ⁴ Ra bigimed ma ngi i leamnag bigimed ngi i ayuweg u rogon nrayag rok, ma gathi go ir e ngi i leamnag ir. ⁵ Rogon e leam nge pangin ni nge yag ngomed

e fare leam nge fare pangin ni immoy rok Kristus Jesus ni ba'aray:

⁶ Gubin ngiyal' ni immoy rok rarogon Got,
machane de guy rogon ni nge gelnag ir nge
yan i par* nib ta'reb rogon ngak Got.

⁷ Ya ir e leam rok me pag e fla'ab rok ni gubin,
nge fek rarogon ba tapigpig.

Mi ni gargeleg ni bod e girdi',
me m'ug ni bod rogon e girdi';

⁸ mi i par nib sobut'an' ma be fol rok Got nge yan
i mada' ko ngiyal' ni yim' riy — ni yam' ni
tay u daken e kuruth.

⁹ Ireray fan me fek Got Jesus nge tay ni ir e th'abi
tolang u tharmiy,
me pi' fare ngachal ngak ndariy reb e ngachal
ni ba ga' ngay,

¹⁰ ya nge urngin e pi'in yad bay u tharmiy, nge pi'in
yad bay u daken e fayleng, nge pi'in yad bay
ko bin nu ar e fayleng† ni ngar ragbuggad,
ngar ted fan fithingan Jesus,

¹¹ ma yad gubin ni bay rogned u fithik' e girdi' ni
Jesus Kristus e ir e Somol,
minog e sorok riy ngak Got ni Chitamangiy.

Nge gal ramaey ni bod e magal ni bay u fayleng

¹² Ere pi tafager rog, um moyed ni gubin ngiyal'
ni gimed be fol rog ko ngiyal' ni ug moy romed, me
ere chiney nda kug moy romed e ri ba ga' fan ni
ngam folgad rog. Um ngongolgad ni bay madgun
Got u wun'med mu um t'on gad ko marus nge

---

* **2:6** par; ara nge bod. † **2:10** BIN NU AR E FAYLENG: Un
leamnag ni pi'in karm'ad e kiyad be par u fithik' e lumor ko fare
fayleng u tan e but'.

mada' ko ngiyal' ni kam marod ngak Got, ¹³ ya Got e gubin ngiyal' ni be maruwel u fithik' i lanin'med ni be pingeg lanin'med ni nge m'agan'med ngay ni ngam folgad ko tin be finey.

¹⁴ Um rin'ed urngin ban'en ndab um gun'gun'gad ara um tugthingad, ¹⁵ nge yag ni mpired ndariy thibngimed ma gimed bmachalbog, ma pifak Got gimed ni gimed ba yal'uw ni gimed be par u fayleng u fithik' e girdi' ndar yal'uwgad ma yad ba kireb.

Thangri gal rama'emed u fithik'rad ni bod e t'uf ni be gal' lanelang, ¹⁶ mi gimed weliy e thin rok Got ngorad ni murung'agen e yafos ndariy n'umngin nap'an. Fa'anra mu rin'ed ni aray rogon mra yib tapgin ni nggu felfelan' ngomed ko Chirofen ni bay sul Kristus riy; ya aram e ra m'ug ni urngin e athamgil nge maruwel ni ug tay e de yan i aw nib m'ayfan.

¹⁷ Racha'eg e sana bay ni pu'og nga daken e maligach ni be pi' e michan' romed ngak Got ni ngan pu'og nga daken ni bod ban'en ni kan pi' ngak Got. Fa'anra nge yan i yodorom, me ere kug felan', ma ngam uned ngog ni gimed gubin ko felfelan'. ¹⁸ Ere aray rogon ni ngu'um felfelan'gad, mu gu un ngomed ko felfelan'.

Timothy nge Epafroditus

¹⁹ Ba pagan'ug ngak Somol Jesus ni bayi gagiyeg-nag nge yag ni gu l'oeg Timothy nge yib ngomed ni kane', ya nge sul nge weliy salapmed ngog nggu felfelan'. ²⁰ Kemus ni go ir e ba ta'reb lanin'mow ngomed, me ir e cha' nri ba'adag ni nge ayuwegmed. ²¹ Ma tin kabay e girdi' e ra be' ma

tirok' e ir e be finey, ma gathi tirok Jesus Kristus e yad be finey. ²² Gimed manang ni kad guyed ni bay fan Timothy, nge rogon nike par ni bod be' ni fakag ngog ni be un ngak e chitamngin ko maruwel ni fan ko fare Thin Ni Bfel'. ²³ Gu be finey nnap'an ni nggu nang e n'en ni ngan rin' ngog mu gu l'oeg nge yib ngomed; ²⁴ ma ba pagan'ug ngak Somol ni bayi gagiyeagnag nge mang gag e gub ngomed ni kane'.

²⁵ Gu be finey ndabisiy ni nggu l'oeg walagdad ni girdi'en Kristus i Epafroditus nge sul, ni ir e i un ngog ko maruwel nge athamgil, mi ir e be ayuwegneg nrogon ni mol'oged ni nge rin'. ²⁶ Be finey ni manga yigi guymed ni gimed gubin, ma kari kireban' ni bochan e kam rung'aged nib m'ar. ²⁷ Riyul' ni yib e m'ar ngak nge chugur i yim'. Machane i Got e runguy; ni gathi go ir ya ku errogon gag, nde pag Got e kireban' nib gel nge yib ngog. ²⁸ Ere ri gu be finey ni nggu l'oeg nge yib ngomed, ni bochan e ngam guyed mikigimed felfelan', me chuw e kireban' rog. ²⁹ Ere mfeked nga tabinaw romed u fithik' e felfelan', ni bochan e ir reb i walagmed u daken Somol. Mu ted fan urngin mit e girdi' ni bod ir, ³⁰ yi pag fan e pogo-fan rok nge chugur ni ngem' ni fan ko maruwel rok Kristus, ni bochan e nge ayuwegneg ko n'en ndabiyag ni ngam ayuweged gag riy.

3

Bin nib riyul' e mat'aw

¹ Me ere n'en ni nggu ning nga tungun e gi babyor ney e nge lungug: Pi walageg, nge pi'

Somol e felfelan' ngomed. Der chalbag ngay ni nggu sul u daken e thin ni ka'a gu yoloy ko som'on, ya ra ayuwegmed ngu'um pired u pa' Got. ² Mu ayuweged gimed rok e pi'in yad be rin' e tin nib kireb e ngongol, ni fapi pilis, ni aram fapi girdi' ni yad be yog ni dabisiy ni ngan maad'ad ko dowef. ³ Ya gathi yad e picha' nike yag e bin riyul' e maad'ad ko dowef ngorad, ya gadad, ni bochan e gadad ma liyor ngak Got ma gadad ma meybil ngak u daken e Kan Nthothup rok, ma gadad be felfelan' ko yafos ni yag ngodad u daken Kristus Jesus. Dabi pagan'dad nga yalen e tin yibe ngongliy nga wuru' i dowdad. ⁴ Ku rayag ni nge pagan'ug nga yalen e pin'em ni yima ngongliy nga wuru' i dowdad. Fa'an manga ra finey be' nrayag ni nge thap ngak Got u daken yalen e tin yibe ngongliy nga wuru' i dowdad, me ere gag e ka bo'or tapgin nrayag ni nggu learnag ni aram rogon. ⁵ Ya gag e ni maad'ad ngog nnap'an e ta'reb e wik yangreg. Ni gargel nigest ni gu be' u Israel, ni gu be' ko fare ganong rok Benjamin, nri gub racha' nu Hebrew nde ma'athuk reb e racha' nga racha'eg. Ma fa'anra murung'agen rogon ni yima ayuweg e Motochiel rok yu Israel, me ere gag e ug moy ni gag reb e Farise, ⁶ ug moy nri gu ma tiyeg ngay, ni aram fan ni ug gafgownag girdi'en e galesiya rok Jesus. Ma rogon nra i fol be' ko pin'en ni be yog e Motochiel rok yu Israel me par ni kari mat'aw, e aram rogon ni ug par. ⁷ Machane urngin e pin'em nsusun e ra gu matha'eg ngay ni win rog e kug matha'eg ngay e chiney nike yan i aw ni lus rog ni bochan Kristus. ⁸ Ni gathi kemus

ni pin'em; ya urngin ban'en ma kug matha'eg ngay ni kari yan i aw ni lus ni bochan e bin ni kab ga' fan e nggu nang Kristus Jesus ni ir e Somol rog. Bochan Kristus ma aram fan ni kug n'ag urngin ban'en; ya kug finey ni go' chabung, ni fan e nge yag Kristus ngog, ⁹ mu gu pirew ni kug ta'ab girdi'gow. Ma gathi ka gag e gu be athamgiliy ni nggu mat'aw, ni fa mit nem e mat'aw nma yag u daken e Motochiyel rok Moses ni yibe fol riy; ya chiney e kug mat'aw ni Got e ke mat'aw nigege ni bochan e ke mich Kristus u wun'ug, ni mat'aw nike yib rok Got ni yib u daken e michan' rog ngak Kristus. ¹⁰ Kemus ntin ni gub adag e nggu nang Kristus mu gu thamiy gelngin e fos ko yam' ni tay; mu gu un ngak ko gafgow mu gu bod ir ko yam' ni tay, ¹¹ ya be pagan'ug ngay ni yira fasegeg ko yam'.

Mil i yan ko gin ni yibe nameg

¹² Dagur yog nike yag ngog e ren'ey, ara kug taw ko n'en ni yibe nameg. Ku gu be yan ni gu be guy rogon ni nge yag ngog ni fan e ke milfag ngak Kristus Jesus. ¹³ Pi walageg, ri dagur finey ni kug taw ngay; machane ren'en ni kug rin' e kug pag talin e n'en ni bay nga keru'ug, ma gu be athamgil ni nggu taw ko n'en ni ir e bay ngam'on rog. ¹⁴ Ere gu be mil nib k'iy kanawo'eg i yan ko n'en ni gu be nameg ni bochan e nge yag puluwon ngog, ni aram e pong nike tay Got ngodad u daken Kristus Jesus ni ngdarod ko yafos ni bay u tharmiy.

¹⁵ Gadad gubin e pi'in ke pi'ilal e leam rodad nrogon nma ilal e leam rok girdi'en Kristus nge yan i mus ngarogon, e aray rogon e leam rodad ni ngi i par. Ma fa'anra bay boch i gimed nib thil

e leam rorad, mra tamilangnag Got ngorad e re bugithin ney. ¹⁶ Demturug rogon, machane ngdarod i yan ngam'on ni bod rogon fapi motochiyel ni ud folgad riy ke yan i mada' ko chiney.

¹⁷ Pi walageg, mpired ni gimed gubin ni gimed be folwok rog. Kug daged rogon ngomed; ere mfal'eged i yaliy e pi'in yad be fol riy. ¹⁸ Ke yo'or yay ni kugog e re bugithin ney ngomed kafram, me ere chiney e ngkug sul nggu weliy u fithik' e lu' ni be lungug: bo'or e girdi' ni pangirad e ke pingegrad kar manged to'ogor ko yam' ni tay Kristus u daken e kuruth; ¹⁹ ni bay ranod ra musgad nga fithik' e nifiy ni dabi math bi'id, ya n'en ni be ar'arnag dowdad e kemang got rorad, yad be uf ko tin ni ir e susun e ngar tamra'gad ngay, ma kemus ni tin nu roy u fayleng ban'en e ir e yad be leamnag. ²⁰ Machane gadad e gadad girdi'en yu tharmiy, ni ka yugu da pired ni gadad be sonnag e en ni ir e thapegdad ngak Got ni nge yib u tharmiy nga but'; ni aram Somol ni Jesus Kristus, ²¹ ni bayi piliyeg dowdad nib me'waer mra yim' nge bodnag downgin nib galgal ram'en, ni aram e ke maruwel nga gelngin ni ir e nge suwey urngin ban'en u daken.

4

Fonow

¹ Pi walageg ni girdi'en Kristus, ri gimed ba t'uf rog, ma kug tawreng nagmed, ma kam felfelan' niked gag, ma kari felan'ug ngomed! Pi walageg ni girdi'en Kristus ni gimed ba t'uf rog, ireray rogon ni ngam pired ni gimed bmuduwgil ko ngongol romed u fithik' Somol.

² Euodia nge Sintike, wenig ngomew, mu guyew rogon nge ta'reban'mew ni bod rogon e walag ni ppin nma par u fithik' Somol. ³ Ma ku erregon gur e cha' ni gab yul'yul' ni gadow ma ayuwegdow ko re gaf i maruwel ney, gub adag ni ngu'um ayuweg e gali ppin ney; ya ba gel e maruwel nra tew nra unew ngog ngu'ug weregged fare Thin Ni Bfel', ma kur unew ngak Klement nge tin kabay e girdi' ni ug muruwliyed e re gaf i maruwel ney u ta'bang, ni bay fithingrad u lan e babyor rok Got ni babyoren e pi'in kar fosgad.

⁴ Gubin ngiyal' ni ngu'um felfelan'gad ko ta'ab girdi' ni kam ted Somol. Ere ngku gog bayay ni nge lungug: mu felfelan'gad!

⁵ Mu sumunguygad ngak urngin e girdi'. Ya bay sul Somol ni dabki n'uw nap'an. ⁶ Ma dariy ban'en ni nge magafan'med ngay, machane fa'an gimed ra meybil ngak Got mi gimed ning ngak e tin nge yag ngomed, ma gubin ngiyal' ni ngu'um ninged ngak ni gimed be pining e magaer ngak u lanin'med. ⁷ Ma gapas rok Got ni dabi chuchugur ni nge nang e girdi' fan e ra yororiy gum'ircha'med nge tafinay romed ngi i par rok Kristus Jesus.

⁸ Pi walageg ni girdi'en Kristus, n'en ni nggog ngomed u tungun e re gi babyor ney e ngam suguyed lanin'med ko fapi n'en ni bfel', ni yira yog e fel' ngay: ni n'en nriyul', nge n'en nib yal'uw, ma bmat'aw, ma bmachalbog, ma bmanigil, nge tin ndariy thibngin. ⁹ Mmaruwelgad ko tin kam filed rog nge tin ke yag ngomed rog, ni tin ni yag ngomed ko thin rog nge ngongol rog. I Got ni ir e

be pi' e gapas nga lanin'dad e bay i par romed.

Paul ni pining e magaer ngak fapi girdi' ni bochan e tow'ath

¹⁰ Ri ba ga' e felfelan' ni gu be tay ko ta'ab girdi' ni kug tew Somol! Ya ke n'uw nap'an nde bung rogomed ni ngam daged ngog ni gimed be leam nigeg, ma chiney e ke bung rogomed bayay. Gathi gu be yog ni kam paged gag — ya bochan e de bung rogomed ni ngam daged. ¹¹ Ma gathi gu be yog e re bugithin ney ni bochan e gu be finey ni kam paged gag ndakumur leam niged gag; ya kug fil rogon ni nge fel' u wun'ug e tin bay rog ban'en. ¹² Ya gu manang rogon ni ba'aray ni kan gafgow u ban'en, nge rogon ni ba'aray nike pag urngin ban'en nike yag ngog. Kug nang rogon e ren'ey, ere demturug e gin'en ma demturug e re ngiyal' i n'en, ma bfel' u wun'ug ndemturug ko gub fos ara gub yam' ko bilig, ma demturug ko pire' ban'en ni bay rog ara rib lich. ¹³ Demturug e mit i n'en ni gu ra mada'nag ma bay gelngig nike pi' Kristus nrayag ni gu par riy.

¹⁴ Machane ri gimed ba gol ni kam ayuweged gag ko gafgow nike yib ngog. ¹⁵ Gimed piyu Filippi e ri gimed manang faram fa ngiyal' i n'em ni gu chuw u Macedonia kakrom ni gu be machibnag fare Thin Ni Bfel' ko girdi' i yan, ma kari mmusgad e ta'are galesiya ni mu ayuweged gag; ma kari mmusgad e pi'in mu uned ngog ko tin gu win riy nge tin gu lus riy. ¹⁶ Gathi nga ta'ab yay ni fa'anra gu gafgow u ban'en u Thessalonika mi gimed pi' nge yib ngog. ¹⁷ Gathi bochan e kemus ni gub adag ni ngi i yag e tow'ath ngog; machane gub adag ni

nge puthuy Got e win ko ngongol ni bfel' ni kam ngongliyed. ¹⁸ Urngin e tin ni mpi'ed nge yib ngog e ke thap ngog — ma ke gaman ke pag urngin! Ke fek Epafroditus i yib ngog urngin e tow'ath rog ni mpi'ed ngak, ni aram e kefel' rogog u urngin e tin ug gafgow riy. Pi tow'ath ney e bod e n'en ni bfel' bon ni yima pi' ngak Got ni ba maligach ni ba'adag Got ma bfel' u wan'. ¹⁹ Ma Got rog ni pire' ban'en roke bayi pi' ngomed u daken Jesus Kristus urngin e tin ni gimed be gafgow riy. ²⁰ I Got ni Chitamangidad e ngu'un tayfan ndariy n'umngin nap'an. Amen.

Tin tomur e thin

²¹ Nge felan' Got ngak urngin e girdi' rok nib mil farad ngak Kristus Jesus. Pi'in girdi'en Kristus ma walagdad yad ni yad bay rog u roy e karogned ni nge felan' Got ngomed. ²² Urngin e girdi' rok Got ni yad bay u roy, ni ba ga' ni pi'in nib mil farad nga tafen e en ni *Emperor* e karogned ni nge felan' Got ngomed.

²³ I Jesus Kristus ni ir e Somol rodad e ngi i ayuwegmed ni gimed gubin.

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788